

Miller, Jędrzej

Krótką kronika czterech dni Mazowieckiej Wiosny Kulturalnej

Notatki Płockie 11/5-39, 40-42

1966

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

i szkoły, angażując się w tych pracach, które zwiększyły atrakcyjność koronnych uroczystości MWK.

Nie sposób pominąć olbrzymiego wkładu pracy Waclawa Milkego, którego osobistym wielkim sukcesem była organizacja pochodu „Idą wieki” i „Święto wianków nad Wisłą”.

Oczywiście powodzenie tej imprezy, po raz pierwszy na tak szeroka skalę zorganizowanej

w Płocku, nie byłoby możliwe bez mądrej koordynacji, której patronowały MKiP PZPR oraz Prezydium Miejskiej Rady Narodowej.

Słowem powyższe rozważania można zakończyć stwierdzeniem: ploczanie zdali trudny egzamin organizacyjny, dowodząc tym samym, że ich miasto urosło do rangi organizatora własnie imprezy typu ogólnokrajowej.

W. S.

KRÓTKA KRONIKA CZTERECH DNI MAZOWIECKIEJ WIOSNY KULTURALNEJ

Centralne uroczystości i obchody Tysiąclecia Państwa Polskiego i X wieków Płocka miały miejsce podczas bogatych w niezwykle, doniosłe wydarzenia i imprezy czterech dni od 23 do 26 czerwca 1966 roku, które otrzymały miano Mazowieckiej Wiosny Kulturalnej.

Przygotowania do Wiosny rozpoczęły się wiele tygodni wcześniej, a towarzyszyło im olbrzymie, życzliwe zainteresowanie całego społeczeństwa miasta, pragnącego godnie uczcić Tysiąclecie. W ostatnich dniach przed inauguracją Mazowieckiej Wiosny Kulturalnej Płock przybrał odświętną szatę, udekorowano ulice i place. Wprowadzeniem do wielkich uroczystości stało się odsłonięcie w dniu 19 czerwca br. pomnika genialnego polskiego uczonego, wielkiego ploczanina — Ludwika Krzywickiego.

Uroczystością inauguracyjną Mazowieckiej Wiosny Kulturalnej był Wojewódzki Sejmik Kultury, który obradował w dniu 23 czerwca w auli Liceum im. Małachowskiego. Zgromadził on ponad 100 delegatów, wybranych na sejmikach powiatowych. Jego obrady otworzył wiceprzewodniczący WK FN, sekretarz WKW PZPR Kazimierz Rokoszewski, witając delegatów i gości. Mówca podkreślił, że sejmik obraduje w Płocku nie przypadkowo — miasto to obchodzi X wieków swego istnienia, tu odbywają się centralne uroczystości 1000-lecia państwowości polskiej w woj. warszawskim — ...tu właśnie jaśniej i lepiej widać wielkość naszej historii i współczesności powiedział sekretarz WKW. — Tu w Płocku, jak gdyby wyznaczyły sobie spotkanie — terażniejszość i przeszłość...

Obradom wojewódzkiego sejmiku przewodniczył prof. dr. Stanisław Herbst, a w jego prezydium obok gospodarzy województwa warszawskiego miasta i powiatu płockiego zajął miejsce: Minister Kultury i Sztuki.

Referat o rozwoju kultury w woj. warszawskim, o jej osiągnięciach i perspektywach wygłosił Adam Stolarzewicz, z-ca przewodniczącego Prezydium WRN.

(...) Lata 1960—1966 charakteryzowała wielka troska rad narodowych o szeroki rozwój bazy materialnej, niezbędnej do przeprowadzenia działalności kulturalnej. Oczywiście wiele jest

jeszcze do zrobienia, ale uzasadniona jest nadzieja, że zmiany na lepsze będą następować nieprzerwanie. Tym bardziej, że woj. warszawskie nie jest już tak jak kiedyś — ubogie w specjalistów jak np. w muzyków, dyrygentów, choreografów, reżyserów. Tkwią jednak oni głęboko w terenie tak, że często są nawet nie zauważani. Wspomnijmy tu: Waclawa Milke z Płocka, Irenę Gawryjolek, Konstantego Domagałę i Ziętę Buczyńską z Siedlec, Marię i Jana Uziębłów z Domaniń, Stanisława Rejcha, Józefa Prusarczyka i Józefa Mroza z Kadzidła, Jana Pytla i Stanisława Gajzlera z Sannik i wielu innych. Oto społeczne siły, które w rosnącym ruchu kulturalnym mogą stać się potęgą”

W dyskusji zabrali m.in. głos przedstawiciele Płocka Michał Sepioł i Stanisław Kostanecki. Wystąpił prezes Tow. Nauk. Płockiego mgr Tadeusz Gierzyński. Omówił on założenia programowe Mazowieckiego Towarzystwa Kultury, którego działalność zainaugurował Wojewódzki Sejmik Działaczy Kultury. Przypomniał on proklamowanie 6.VI. br. Mazowieckiego Towarzystwa Kultury. Powinno ono pobudzać twórczość i upowszechniać kulturę w jak najszerszym tego słowa znaczeniu, stanowić forum analiz i dyskusji kulturalnych, spełniać rolę koordynatora. W trakcie prac nad realizacją założeń MTK powinno skupiać i rozszerzać środowisko naukowe, wykazujące zainteresowanie sprawami woj. warszawskiego.

Tym celom m.in. będzie służyć Mazowiecki Ośrodek Badań Naukowych. W trakcie dyskusji zabrał również głos minister kultury i sztuki, Lucjan Motyka, który omówił rolę czynnika społecznego w rozwoju ruchu kulturalnego, a następnie złożył życzenia powodzenia w pracy Mazowieckiemu Towarzystwu Naukowemu.

Zjazd wybrał 35 delegatów na Kongres Kultury, który się odbędzie w październiku br. Następnie wybrano 46-osobową Radę Towarzystwa, która powinna wyłonić organ wykonawczy — prezydium Mazowieckiego Towarzystwa Kultury. Równocześnie powołano do życia Mazowiecki Ośrodek Badań Naukowych.

Tego samego dnia po południu minister Lucjan Motyka dokonał otwarcia wystawy „X wie-

ków Płocka". Wystawa została pomyślana bardzo ciekawie, podzielono ją na fragmenty, eksponowane nie tylko w Muzeum w Płocku, ale również w miejscach najbogatszych w tradycje historyczne. W jej ramach znalazła się także urządzona przez Towarzystwo Naukowe Płockie ze zbiorów jego Biblioteki im. Zielińskich wystawa pt. „Pisane i drukowane skarby Płocka i Mazowsza". Ponadto w dniach Mazowieckiej Wiosny Kulturalnej ukazały się dwa wydawnictwa Tow. Nauk. Płockiego: Cenna praca zbiorowa pt. „Dziesięć wieków Płocka" i ekologicznościowy zeszyt kwartalnika „Notatki Płockie".

Oficjalna inauguracja Mazowieckiej Wiosny Kulturalnej nastąpiła 23 czerwca o godz. 19.30 na placu M. Nowotki. Przybyły na nią tysięczne rzesze mieszkańców Płocka, towarzysząc wielkiemu wydarzeniu tego dnia, jakim było wręczenie gospodarzom miasta sztandaru, ufundowanego dla Płocka przez Wojewódzki Komitet Frontu Jedności Narodu. Z rąk tow. K. Rokoszewskiego — wiceprzewodniczącego WK FJN, przyjął go przewodniczący Prezydium MRN — tow. Robert Lipowski.

Potem ulicami miasta przy dźwiękach fanfar ruszył wielki korowód historyczny „Idą wieki" reżyserowany przez Waclawa Milkego. Przemarsz Lecha i legendarnych słowiańskich wojów, Wandy, Rzepichy, Ziemowita, Bolesława Krzywoustego, mieszczan i chłopów, twórców kultury odrodzenia, świątłych działaczy Oświecenia, a potem bojowników z historii najnowszej — partyzantów AL, GL, BCh, AK, żołnierzy spod Lenino, Berlina, Narwiku i Tobruku — ta jakby żywa lekcja historii zakończyła dzień inauguracji obchodów Tysiąclecia Polski i Płocka.

Następne dni Mazowieckiej Wiosny Kulturalnej dosłownie przepełnione były różnorodnymi imprezami i spotkaniami. Spośród nich z kronikarskiego obowiązku należy zanotować przede wszystkim: obrady zjazdu pedagogów szkół muzycznych i działaczy muzycznego ruchu społecznego; spotkanie zespołu i kierownictwa Państwowego Teatru Ziemi Mazowieckiej z reżyserami teatrów amatorskich, uczestniczących w festiwalu teatralnym Mazowieckiej Wiosny.

Szczególnym wydarzeniem stało się -- a raczej, mogło się stać — spotkanie mieszkańców Płocka z grupą znanych popularnych literatów w Klubie Międzynarodowej Prasy i Książki. Przybyli na nie tak wybitni twórcy, jak: Stanisław Wygodzki, Wiktor Woroszyński, Anna Paganowska, Eugeniusz Kabatc, Andrzej Brycht, Marek Nowakowski, Henryk Gawroński.

W piątek 24 czerwca br. na specjalnie przygotowanych estradach, rozpoczęły występy regionalne i płockie zespoły artystyczne, a wśród nich „Kurpie" i „Podlasie" oraz nasz PSS „Zgoda". Natomiast w sali kina „Przedwiośnie" występowały amatorskie zespoły teatralne, uczestniczące w festiwalu Mazowieckiej Wio-

ny. Z dwoma przedstawieniami wystąpił zespół Teatru Ziemi Mazowieckiej.

Swoją wielki dzień przeżyło także Liceum im. Wł. Jagielly, którego obchody 60-lecia istnienia szkoły zostały włączone jako jeden z głównych punktów programu uroczystości X wieków Płocka. Na zjazd wychowanków przybyli m.in. honorowy obywatel Płocka prof. dr Marcin Kacprzak oraz wiceminister Spraw Wewnętrznych generał Ryszard Dobieszak. Jubileusz płockiej „Jagiellonki" był połączony z obchodem 60-lecia walki o szkołę polską.

Sobota 25 czerwca — ten dzień Mazowieckiej Wiosny Kulturalnej upłynął niewątpliwie pod znakiem kombinatu, którego załoga w konkretny sposób postanowiła się włączyć w nurt obchodów 1000-lecia Państwa Polskiego oraz X wieków Płocka. O godzinie 12 w południe na teren budowy kombinatu przybyli: członek KC, sekretarz WKW PZPR — Henryk Szafranski oraz wiceministrowie: Przemysłu Chemicznego — Bronisław Taban i Budownictwa — Stefan Foriaszewski. W towarzystwie kierownictwa politycznego i administracyjnego miasta i kombinatu dokonali oni przeglądu przekazanego właśnie, dzięki olbrzymiemu wysiłkowi załogi, do wstępej eksploatacji oddziału krakingu katalitycznego. Jest to jedna z największych instalacji rafineryjnych MZRIp, zbudowana w oparciu o dokumentację oraz dostawy urządzeń i aparatury ze Związku Radzieckiego.

Następnie dostojni goście udali się do Elektrociepłowni, gdzie H. Szafranski dokonał symbolicznego podłączenia do sieci państwowej I bloku energetycznego 60 MW, którego budowę pomyślnie zakończono. Uroczystości w kombinacie zakończyło spotkanie przedstawicieli kierownictwa WKW PZPR i resortów z aktywnym kombinatu.

Niedziela 26 czerwca 1966 roku — ostatni dzień Mazowieckiej Wiosny Kulturalnej — stała się równocześnie kulminacyjnym momentem obchodów Tysiąclecia Państwa Polskiego w naszym województwie i X wieków Płocka.

Na Starym Rynku im. Marcelego Nowotki zgromadziły się liczne rzesze mieszkańców Płocka oraz delegacje regionów woj. warszawskiego. Nad trybuną honorową na froncie Ratusza olbrzymia biało-czerwona flaga, herb tysiącletniego Płocka oraz napis: Polska Ludowa ukoronowaniem tysiącletnich dziejów Państwa Polskiego".

O godzinie 12, przy dźwiękach hymnu narodowego, na trybunie honorowej serdecznie witani, zajęli miejsca: członek Biura Politycznego, sekretarz KC PZPR — Ryszard Strzelecki, Członek Prezydium NK ZSL, wicepremier — Stefan Ignar, członek prezydium CK SD — Stanisław Ochab, sekretarz OK FJN — Józef Kalinowski, Kierownik Wydziału Planowania i Finansów KC PZPR — Franciszek Blinowski, min. Przemysłu Chemicznego — Antoni Radliński, I sekretarz WKW PZPR, członek KC — Marian Jaworski, przewodniczący Prezydium

Polska Rzeczpospolita Ludowa

*W 1000-lecie istnienia,
w uznaniu dla roli Płocka w historii państwa polskiego,
za zasługi w ruchu robotniczym,
za wkład w budownictwo socjalistyczne Polski Ludowej*

Rada Państwa

nadaje

miastu Płockowi

Order Sztandaru Pracy I klasy

[Signature]
Przewodniczący Rady Państwa

[Signature]
Sekretarz Rady Państwa

W Warszawie, dnia 24 czerwca 1966 r.

WWRN — Józef Pińkowski, przewodniczący Zarządu Głównego ZMS i ZMW — Stanisław Hasiak i Zdzisław Kurowski, generalicja, posłowie, gospodarze Płocka i powiatu — Igor Łopatyński, Robert Lipowski, Stanisław Tyter, Bolesław Witkowski.

Wiec zagał towarzysz Marian Jaworski, który podkreślił, że woj. warszawskie, obchodząc tyśiąclecie naszej państwowości, szczyti się jednocześnie swym imponującym dorobkiem. Region płocki chlubi się nie tylko odległą przeszłością, ale także tradycją patriotycznych walk, tradycją silnych nurtów postępowych i rewolucyjnego ruchu robotniczego. Zapisał się również pięknie na kartach historii walk z okupantem hitlerowskim. Płocka ziemia wydała całą plejadę wielkich Polaków i rewolucjonistów. Wojewódzki Komitet FJN, wyrażając uczucia mieszkańców województwa, postanowił wzniesić w Płocku pomnik wielkiego syna Mazowsza, poety, rewolucjonisty, Władysława Broniewskiego.

I sekretarz WKW wita przedstawicieli najwyższych władz partyjnych i państwowych, którzy przybyli na uroczystości w Płocku. Witany gorącymi oklaskami zabiera głos tow. Ryszard Strzelecki. Z chwilą, kiedy oznajmia zebranym, że Rada Państwa przyznała Płockowi w uznaniu jego roli w historii Polski, za zasługi w ruchu robotniczym, za jego wkład w budowę socjalizmu, wysokie odznaczenie, Order Sztandaru Pracy I Klasy — rozlega się długo nie milknąca owacja.

Następuje kulminacyjny moment uroczystości — dekoracja sztandaru Płocka. Na podium ze sztandarem stoją gospodarze miasta: I sekretarz KMiP PZPR — poseł Igor Łopatyński, przewodniczący Prezydium MRN — Robert Lipowski oraz przewodniczący MK FJN — Bolesław Witkowski. Członek Rady Państwa R. Strzelecki wśród oklasków przypina przyznane odznaczenie do sztandaru oraz składa jeszcze raz serdeczne gratulacje społeczeństwu miasta.

Igor Łopatyński, wyraża w imieniu całego społeczeństwa gorące podziękowanie kierownictwu Partii i Radzie Państwa za wysokie odznaczenie.

Na placu zalega głęboka cisza. Uczestnicząca w manifestacji młodzież woj. warszawskiego składa uroczyste ślubowanie.

Po zakończeniu manifestacji na placu M. Nowotki, dostojni goście oraz tłumy mieszkańców Płocka i przedstawiciele społeczeństwa województwa warszawskiego udali się na bulwar nad Wisłą, gdzie odbył się wspaniały występ Państwowego Zespołu Pieśni i Tańca „Mazowsze”. Stojące na najwyższym poziomie artystycznym występy znakomitego zespołu i towarzyszącą im niezwykle sceneria — oblepione tłumami widzów wzgórze tumskie, Wisła, perspektywa mazowieckich równin — stworzyły jedyne w swoim rodzaju, niezapomniane przeżycie, godne zakończenia Mazowieckiej Wiosny Kulturalnej.

Jędrzej Miller